

มหาวิทยาลัยมหิดล
นิพนธ์ของแพทย์

HEALTH LITERACY and SDGs

In

HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT

รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์
ที่ปรึกษาภาคีสภักดิ์ คณะกรรมการการปฏิรูปด้านต่างประเทศ

Human Resources Development (HRD)

(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์/การพัฒนาทุนมนุษย์)

คือการทำให้นุชนุญเจริญขึ้น มีศักยภาพมากขึ้นจนกลายเป็น
ทรัพยากรที่มีค่าในสังคม และในประเทศโดยการพัฒนาความรู้ ทักษะ
ทักษะใหม่ๆ และพฤติกรรมให้ดีขึ้น เพื่อให้ผลงานเพิ่มขึ้นและดีขึ้น

Human Resources Development

- Is fundamental to the development process, Contributing to poverty eradication, and long term economic growth through improved health, education and human capacity-building (UN.org)
- HRD has been recognized as a policy priority in national developmental plan

สถานการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

1. โครงสร้างประชากรไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยในระดับสูงขึ้นวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง
2. โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป ขนาดเล็กลงต่อเนื่อง “ครอบครัวแห่วงกลาง” เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก เด็กปฐมวัย 27.5% พัฒนาการล่าช้า
3. เด็กไทยวัยเรียน IQ ต่ำลง (เฉลี่ย 93.1 ในปี 2557)
4. เด็กวัยรุ่นมีปัญหา แม่วัยใส อัตราการคลอดในผู้หญิงอายุ 15-19 ปี ต่อผู้หญิงวัยเดียวกัน 1000 คน = 50 ราย มีการท้องซ้ำในแม่วัยใส 12.8%

สถานการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (ต่อ)

5. แรงงานไทยยังมีทักษะความรู้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

- ทักษะภาษาต่างประเทศ
- การใช้คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์/การคำนวณ
- ทักษะการสื่อสาร
- การบริหารจัดการ
- ความสามารถเฉพาะวิชาชีพ

6. ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพยังมีปัญหาการเข้าถึงการทำงาน

ระบบบริการสาธารณะยังไม่รองรับการเป็นสังคมสูงวัย

สถานการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (ต่อ)

7. ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพและสภาพแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
 - สภาพแวดล้อม/ที่อยู่อาศัย
คนในเมืองมีกิจกรรมทางกายน้อยกว่าคนชนบท
 - ความยากจน
ประชากรเศรษฐกิจฐานต่ำ มีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพสูงกว่ากลุ่มมีฐานะดีกว่า
 - การศึกษา
ผู้จบการศึกษาระดับต่ำกว่าจะมีสุขภาพน้อยกว่าผู้มีการศึกษาสูงกว่า

สถานการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (ต่อ)

8. การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีผลลัพธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี เท่ากับ 9.3 ปี (ปี 2558)
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ผลคะแนนสอบ PISA อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน OECD
- การเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ
 - อัตราการอ่านหนังสือของคนไทยอยู่ที่ร้อยละ 81.8 โดยอ่านเฉลี่ยวันละ 37 นาที
 - การใช้ internet เพิ่มขึ้น แต่เป็นการใช้เพื่อหาความรู้เพียง 32%

สถานการณ์ด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (ต่อ)

9. คนไทยมีแนวโน้มขาดจริยธรรม/คุณธรรม และมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสม

- ให้ความสำคัญกับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากกว่าการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา
- ค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่ขาดการเคารพสิทธิของผู้อื่น ขาดทักษะในการคัดกรองเลือกวัฒนธรรมที่ดีของต่างประเทศมาปรับใช้ ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าส่วนรวม รักสุนันทาน ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

เป้าหมายในอนาคต 2579

สังคมไทย : เป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย
อัตราความยากจนต่ำ มีการกระจายโอกาส
เข้าถึงทรัพยากรสร้างฐานอาชีพ
บริการทางสังคมมีคุณภาพ
กระบวนการยุติธรรมทั่วถึง
ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี
ครอบครัวอยู่ดีมีสุข
ไม่มีคอร์รัปชัน

คนไทย (พ.ศ. 2579)

- ❖ มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับ
บริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีทักษะ
ในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดเวลา มีภูมิคุ้มกันต่อ
การเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม คุณค่าความเป็นไทย
และมีความรับผิดชอบเป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชน สังคม รักชาติ
และสถาบันพระมหากษัตริย์

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
และตอบสนองต่อการบรรลุ
ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนา
คุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของ
คนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ
เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบ
เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 3

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

3.1 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (Transformation of Culture)

3.2 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดชีวิต (ตั้งครรภ์แรกเกิด ปฐมวัย-สูงอายุ)

3.3 การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม (Transformation of Learning)

3.4 การพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ (Talents)

3.5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

3.6 การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ

การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

- สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ Health Literacy
- ป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ
- สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี
- พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี
- ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

(2560-2564)

ยุทธศาสตร์

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
2. การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ สู่มั่งคั่งและยั่งยืน
6. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
8. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
9. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
10. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (แผนพัฒนาฯ 12)

“คนไทยใฝ่ดี มีวินัย สร้างสรรค์ นวัตกรรม พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน”

เป้าหมาย

- เด็กวัยเรียน IQ ไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน
- เด็ก 70% EQ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
- PISA ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า (500+)
- การอ่านเพิ่มขึ้นเป็น 85%
- การคลอดในหญิงกลุ่มอายุ 15-19 ปี ลดลง
- คดีอาญาลดลง

แนวทางที่สำคัญ

- ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม
- พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ทักษะทำงาน และการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ และให้ทุกภาคส่วนค้ำึงพึงผลกระทบต่อสุขภาพ
- ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วม พัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

HEALTH LITERACY

SEVERAL DEFINITIONS

“Health literacy represent the cognitive and social skills which determine the motivation and ability of individuals to gain access to, understand and use information in ways which promote and maintain good health” (World Health Organization)

“An individual’s overall capacity to obtain, process and understand basic health information and services needed to make appropriate health decision (US institute of medicine)

“People’s competences to access, understand, appraise and apply information to make health decision in everyday life throughout the life course” (Sorensen et all 2011)

ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

หมายถึง กระบวนการทางปัญญาและทักษะทางสังคม ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจและความสามารถของปัจเจกบุคคลที่จะ เข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมนำไปสู่สุขภาพที่ดี

ผลลัพธ์ คือ เกิดการตัดสินใจด้านสุขภาพที่ดีขึ้น ลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เพิ่มพลังอำนาจด้านสุขภาพของแต่ละบุคคล (Empowerment) สถานะสุขภาพดีขึ้นและลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ

นายแพทย์วชิระ เพ็งจันทร์
อธิบดีกรมอนามัย

สถานการณ์ด้านสุขภาพในประเทศไทย

- กลุ่มโรคไม่ติดต่อมีแนวโน้มสูงขึ้น และพบในคนที่มีอายุน้อยลง
- โรคไม่ติดต่อที่สำคัญคือ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน
- พฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเพิ่มขึ้น : พฤติกรรมการกิน , การดื่มแอลกอฮอล์ , การสูบบุหรี่ และการไม่ออกกำลังกาย
- ความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่ (59.4%) อยู่ในระดับไม่ดีพอ ระดับดีมากมีเพียง 1.6% ในนักเรียนระดับดีมาก 5.25%
** ระดับดีมาก เป็นระดับที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องและยั่งยืน*
- ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศเพิ่มสูงขึ้นทุกๆปี และอัตราการเพิ่มสูงกว่าการเพิ่มของ GDP
- สัดส่วนรายจ่ายด้านการรักษาพยาบาลของประเทศอยู่สูงกว่าการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมามาก

ความรอบรู้สุขภาพ

Predictor ของสถานะสุขภาพ

คำ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อโรค ↑

เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน ↑

ความสามารถในการประเมินสถานะสุขภาพด้วยตนเอง ↓

ความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง ↓

อัตราการเข้ารักษาในโรงพยาบาล ↑

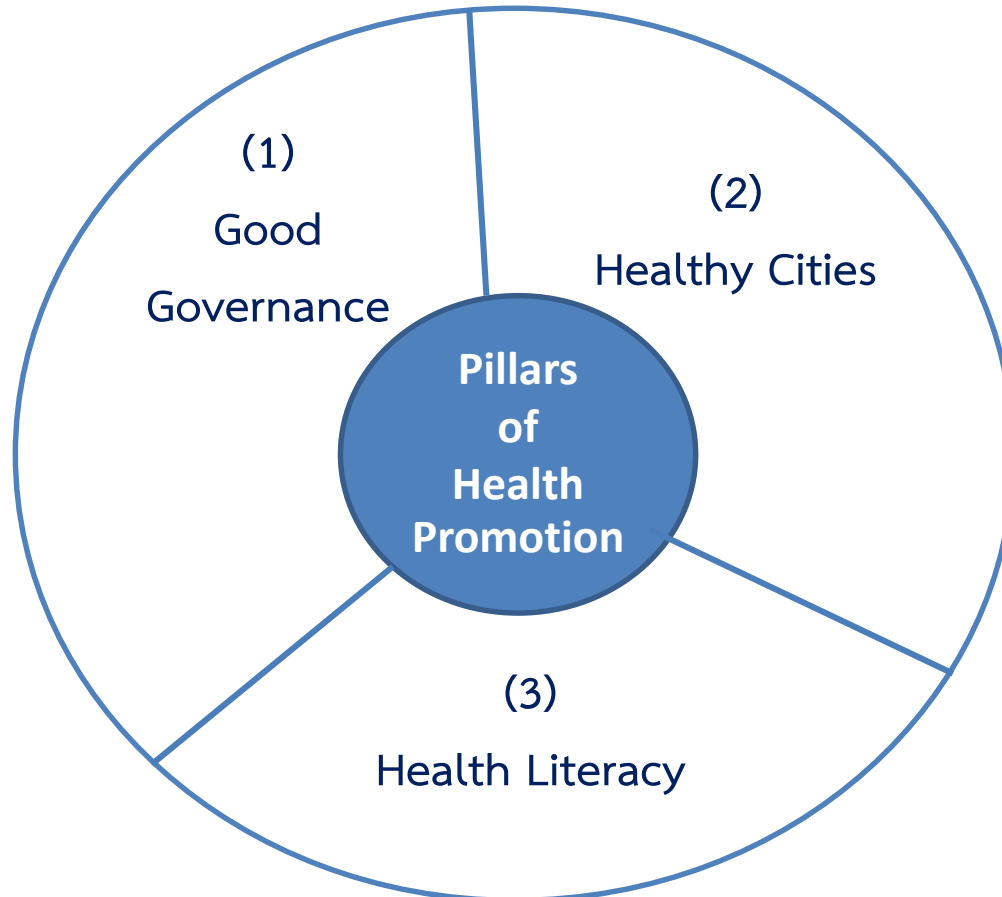
อัตราการเข้ารักษาซ้ำ ↑

ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ↑

องค์ประกอบสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ

(The three pillars of health promotion)

การปฏิรูปความรู้ด้านสุขภาพของประชาชน

สังคมแห่งความรู้ด้านสุขภาพ

(Health literate societies)

- โรงเรียน
- สถานบริการสุขภาพ
- โรงงาน สถานที่ทำงาน

ชุมชน , ครอบครัว, องค์กรท้องถิ่น ฯลฯ

SDGs : SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS or GLOBAL GOALS

SDGs (2016-2030)

are a universal call to action to end poverty, protect the planet and ensure that all people enjoy peace and prosperity

สหประชาชาติได้ประกาศ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” 17 เป้าหมาย
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลและพัฒนาโลกระหว่างปี 2016-2030

GLOBAL GOALS

คือ แผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานของประเทศต่างๆ ที่ร่วมมือกันเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ที่สำคัญ คือการพัฒนาประชากรโลก ให้พ้นจากความยากจน หิวโหย ความไม่เท่าเทียมทางเพศ และความรุนแรงต่างๆ โดยไม่ทิ้งผู้ใดไว้เบื้องหลัง

MDGs (Millennium Development Goals) & Goals

2000-2015/พ.ศ. 2543-2558

SDGs (Sustainable Development Goals) 17 Goals

2015-2030/พ.ศ. 2525-2573

MDGs

Millennium Development Goals

- 1) To eradicate extreme poverty and hunger
- 2) To achieve universal primary education
- 3) To promote gender equality and empower women
- 4) To reduce child mortality
- 5) To improve maternal health
- 6) To combat HIV/AIDS, Malaria and other diseases
- 7) To ensure environmental sustainability
- 8) To develop a global partnership for development

MDGs (2000-2015)

emphasized

Increase
human
capabilities

Human Capital (nutrition, health care, education)

Infrastructure (environment, safe drinkingwater,
energy etc,)

Human rights (empowering women, reduce violence)

Partnership (fair trade, debt relief, increase aids etc.)
among countries

SDGs (2016-2030)

(17 goals, 169 targets)

Goals

-
- 1) End poverty in all form everywhere
 - 2) End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture
 - 3) Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages
 - 4) Ensure inclusive and equitable education and promote lifelong learning opportunities for all
 - 5) Achieve gender equality and empower all women and girls.
 - 6) Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

SDGs (2016-2030)

(17 goals, 169 targets)

Goals

- 7) Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all
- 8) Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all
- 9) Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation
- 10) Reduce inequality within and among countries

PROSPERITY

SDGs (2016-2030)

(17 goals, 169 targets)

Goals

- 11) Make cities and human settlements inductive, safe, resilient and sustainable
- 12) Ensure sustainable consumption and production patterns
- 13) Take urgent action to combat climate change and its Impacts.
- 14) Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development
- 15) Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainable manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

PLANET

SDGs (2016-2030)

(17 goals, 169 targets)

Goals

16) Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels.

PEACE

SDGs (2016-2030)

(17 goals, 169 targets)

Goals

17) Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development

PARTNERSHIP

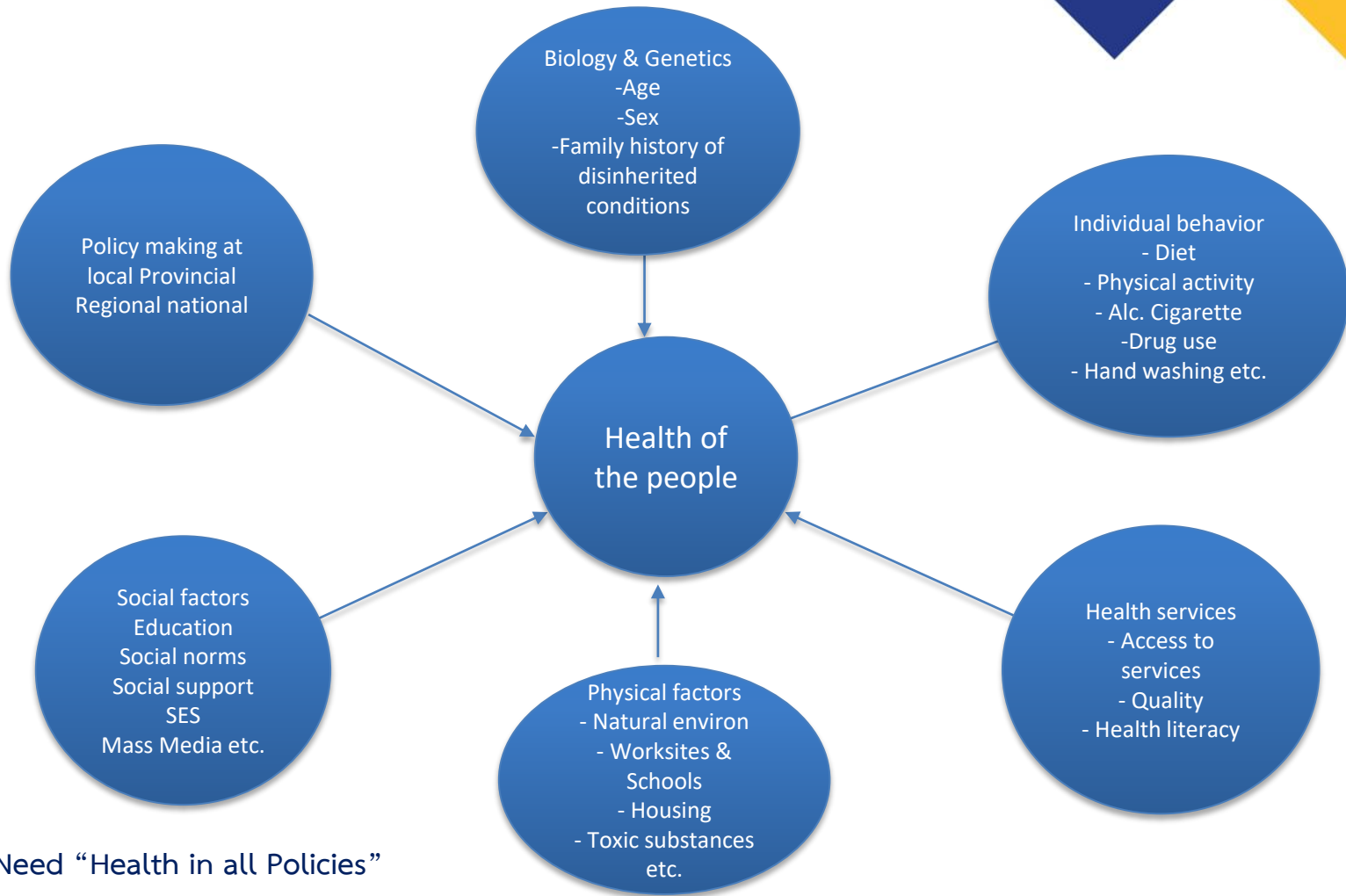

Covered

- Human development
- Economic development and sustainability
- Social development and peace
- Environmental development/sustainability
- Partnership development

Determinants of Health

-Need “Health in all Policies”

“Health beyond the health sectors”

-Transformation of Population’s health through actions on its determinants

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

+

Health in all policies

+

Health Literacy + Sustainable Development Goals

Integrated

แผนพัฒนาประเทศ

- ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ
- แผนปฏิรูปต่างๆ
- แผนพัฒนาสาธารณสุข

Effective + Sustainable Human Resources Development

มหาวิทยาลัยมหิดล
มีคุณของแผ่นดิน

Thank You!